

Escola Valenciana afronta la

globalització

Escola Valenciana celebra del 27 al 30 de març el seu tercer congrés amb l'objectiu d'aportar noves propostes al repte que suposa per a l'educació la globalització i, per tant, la imposició d'un model social i cultural uniforme. El president, Vicent Romans, explica les claus per afrontar aquests canvis des d'una entitat que s'identifica amb una llengua i una cultura pròpies.

L'evolució i els canvis que s'estan produint en el món actual –aplegats sota el paraigua de la globalització– són tants i es produeixen amb tanta rapidesa que les seues conseqüències han acabat afectant tots els àmbits de la societat. I l'educació i la cultura no n'han quedat exemptes. De fet, la uniformització de les pautes socioculturals i lingüístiques ha acabat conformant un món globalitzador que imposa un model uniforme, del tot aliè a les llengües i a les cultures pròpies de cada poble.

Escola Valenciana, que és per definició una escola en valencià, arrelada al medi i potenciadora del coneixement del seu entorn, es planteja ara la necessitat d'aportar nous plantejaments en l'àmbit de l'educació davant dels reptes que suposa aquesta nova situació. Per això, el tercer congrés d'aquesta entitat –que se celebrarà a València del 27 al 30 de març sota el lema “L'Escola Valenciana en el món de la globalització”– mirarà d'entendre les claus de la globalització des d'un punt de vista crític i analitzarà, a més, les estratègies possibles davant de fenòmens com el de la immigració. Tot, amb la participació de conferenciants destacats com Arcadi Oliveres, expert en economia mundial i membre de l'organisme Justícia i Pau; Ignacio Ramonet, director de *Le Monde Diplomatique*; Ernest Querol, professor de la Universitat Oberta de Catalunya; Manuel Delgado, antropòleg, o Carme Junyent, coordina-

dora general del comitè tècnic del projecte Informe UNESCO sobre les llengües del món.

“Quan vam començar a programar aquest congrés –diu Vicent Romans, president d'Escola Valenciana–, no ens podem imaginar que hi hauria un 11 de setembre ni un Fòrum Mundial de l'Educació. I ara, per desgràcia, el tema d'aquest tercer congrés està de rabiosa actualitat.” De fet, Escola Valenciana subscriu absolutament les conclusions del Fòrum de l'Educació de Porto Alegre, celebrat l'octubre de 2001, que apuntava cap a una educació pública per a tothom. “Avui dia –assenyala Romans– el món és la casa de tots. Però hi ha molt poca gent que vivim bé i una immensa majoria que viu malament, tant des del punt de vista de l'educació com també de la sanitat o de l'alimentació.”

I, com en qualsevol altre àmbit, la precarietat en l'educació afecta sobretot els països menys desenvolupats. “Ara per ara podem dir que, almenys a les societats occidentals, l'accés a l'educació ha estat un triomf de les revolucions socials. Però estem comprovant que hi ha llocs on els tentacles del capitalisme més salvatge estan privatitzant tots els serveis, com és el cas d'Amèrica Llatina.” De fet, el congrés d'Escola Valenciana comptarà amb la presència de Jorge Cardelli, membre de la Confederación de Trabajadores de la Educación de la República Argentina (CTERA), que explicarà en primera

persona com es viuen –o es malviuen– els efectes del neoliberalisme en les zones menys agraciades econòmicament. “El problema de tot això no és només que es pot arribar al punt de no tenir accés a l’educació, sinó que es crea un cercle viciós: si no estàs educat, no tens accés a la cultura, i com que no tens accés a la cultura, gairebé no tens accés a res.”

Però, com afecta la globalització a Escola Valenciana? Aquest serà, de fet, un dels punts centrals del congrés. “Per a nosaltres, la globalització és un repte. No podem dir que estem en contra, però sí que és cert que estem a favor d’una globalització on totes les persones tinguen els mateixos drets. En el nostre cas, el d’una escola que s’identifica com a pròpia, amb una llengua i una cultura pròpies, això pot arribar a ser un perill. Perquè d’alguna manera, la tendència de la globalització és homogeneïtzar.”

De fet, les llengües minoritàries són les més perjudicades en aquest procés d’homogeneïtzació. “La globalització presenta una visió totalment utilitària. I en el cas de les llengües, proposa l’anglès com a llengua útil per a tothom. Això no ho dubtem, però també hem de tenir clar que per molt global que siga el món, la gent amb qui parlem cada dia són els nostres veïns, els nostres companys de treball. I aquestes persones habitualment comparteixen una llengua territorial. (...) Segurament, el que hem de fer, ja que el discurs unilingüe és completament absurd, és aprendre a funcionar amb moltes llengües, sense oblidar la pròpia.”

Escola Valenciana és signant de la Declaració Universal dels Drets Lingüístics, que defensa no només l’existència, sinó el concepte d’utilitat de totes les llengües. “No podem permetre que hi haja unes llengües de primera i altres de segona, unes llengües més

“En el cas d’Escola Valenciana, la globalització pot ser un perill, perquè la seua tendència principal és l’homogeneïtzació.”

oficials que altres... Per exemple, què passa amb la nostra llengua a Europa? Doncs que no funciona. Perquè, tot i ser una llengua oficial, en realitat hi ha molts nivells d’oficialitat.”

Com a Europa, el valencià, segons Vicent Romans, tampoc no funciona als mitjans de comunicació, especialment a l’ens públic de Ràdio Televisió Valenciana. “A banda de la llengua, els valors que dona als més menuts són senzillament inacceptables. De fet, de tot això, ja en vam parlar en l’anterior congrés.” I ha canviat alguna cosa? “Doncs sí. Que ha passat el temps i la televisió ha anat cap a pitjor.”

Integració i immigració. Però un dels majors reptes que haurà d’afrontar Escola Valenciana en aquests moments és el fenomen de la immigració. De fet,

el congrés parlarà de la interculturalitat, de la cohesió i de la integració dels immigrants. “La gent que vivim a la vora de la mar sempre hem estat ‘multi’. Ara, del que es tracta és de continuar sent ‘multi’ sense perdre cap de les nostres senyes d’identitat i d’adaptar-les a les noves situacions, de manera que les persones que vinguen de fora es troben a gust. (...) Vinga qui vinga, ha de saber que tenim una llengua pròpia, però també ha de saber que té els braços oberts per viure ací.”

Per a aconseguir això, però, Escola Valenciana reclama l’actuació de l’administració pública en el sentit de promocionar la formació del professorat i d’elaborar treballs que ajuden els ensenyants a saber com han d’actuar amb els nous nens. “De moment, els únics que es preocupen per això són els professors que estan dins dels moviments de renovació pedagògica.”

Ara per ara, segons les dades de què disposa Escola Valenciana, els programes

d’immersió lingüística han donat com a resultat que molts xiquets i xiquetes vinguts de fora entenguen i parlen el valencià perfectament. “A Catalunya, les Illes i el País Valencià, a banda de la llengua i la cultura també ens uneix una manera comuna de donar respostes als nous nens. I això ho podem fer a través dels programes d’immersió lingüística.”

El principal repte en aquest sentit es planteja amb els immigrants procedents d’Amèrica Llatina. “El problema no és que tinguen el castellà com a llengua pròpia, sinó que vénen ací amb una visió de l’estat espanyol totalment errònia. Ells pensen que Espanya és una i que només té una llengua. I és clar, tot això s’ha d’anar conjugant perquè quan arriben ací es troben amb una realitat totalment diferent que no té

"El principal repte en la integració dels nouvinguts es presenta amb els xiquets i xiquetes d'Amèrica Llatina, perquè vénen amb un concepte de l'estat espanyol absolutament erroni."

“Ens hem d'adaptar a les noves situacions, però sense perdre les senyes d'identitat pròpies”

res a veure amb la que els han venut.”

Precisament amb la mirada posada en el repte que suposa la immigració, Escola Valenciana dedicarà enguany les tradicionals Trobades d'Escoles en València –que començaran el 20 d'abril a Agullent (Vall d'Albaida)– a demanar la normalitat de viure en València. Una normalitat, però, que també reclama actituds obertes que propicien la incorporació dels nouvinguts.

L'ús social del valencià. A banda de les diverses ponències que tractaran aspectes directament relacionats amb la globalització i l'educació, Escola Valenciana presentarà en aquest congrés un exhaustiu informe sobre l'ús social de la llengua que analitza el grau de lleialtat lingüística dels valencianoparlants en diferents àmbits –sanitat, oci i petit i mitjà comerç– i en diferents parts del territori –les Planes (Alta i Baixa), la Ribera, la Costera, l'Alcoià, el Comtat i la Vall d'Albaida–. Tot i que les conclusions de l'informe no es

faran públiques fins al dia 29 de març –en el marc del congrés– “hi ha algunes conclusions curioses”, avança Vicent Romans.

Informe a banda, la situació de l'ús social del valencià és “complexa”, assegura Romans. “Seria injust dir que està bé, com també seria injust dir que està malament. Depèn de quines parts del territori, de si parlem de grans ciutats o de ciutats petites, de les edats... El que sí que es pot constatar és que ara és el moment que més alfabetes hi ha en València. I això hauria de reclamar de l'administració, dels mitjans de comunicació i de tots en general un major ús social de la llengua perquè ara ningú pot dir que no entén el valencià.”

L'assignatura pendent, segons Escola Valenciana, són les campanyes positives d'ús i la política lingüística de la Generalitat Valenciana. “Mentre el decret sobre el requisit lingüístic encara està pendent, sí que s'ha aprovat a corre-cuita el decret [per a l'assignatura de secundària València. Llengua i literatu-

ra] que exclou l'estudi dels autors no nascuts al País Valencià. És a dir, que estem en una situació que barreja una manca absoluta de política lingüística i unes actuacions en política educativa francament aberrants.”

De moment, Escola Valenciana, com a membre de la Mesa de l'Ensenyament, ha encetat una campanya de denúncia dels objectius d'aquest decret, tant pels procediments com per les seues finalitats. Les reaccions no s'han fet esperar, i a les crítiques dels partits polítics, sindicats i bona part del món de la cultura, s'han afegit les denúncies que pares i mares han fet arribar al Síndic de Greuges. A més, 150 departaments d'instituts d'educació secundària de tot el País Valencià ja han anunciat que si les editorials valencianes s'acullen a aquest decret no els compraran els llibres.

Polèmiques lingüístiques (o més ben dit polítiques) al marge, Escola Valenciana continuarà treballant –i aquest tercer congrés n'és una bona mostra– per una política educativa, cultural i lingüística més normalitzadora. De fet, a banda de les conferències, l'entitat ha previst una sèrie de taules de debat al voltant de la multiculturalitat, la renovació pedagògica o la utilització de les noves tecnologies amb l'objectiu d'integrar al màxim a la societat valenciana –sobretot pares i mares– en aquest congrés.

Paral·lelament, s'han organitzat una sèrie d'activitats lúdiques que van des d'una cita amb la música i la poesia a càrrec del periodista Toni Mestre fins a un muntatge teatral preparat expressament per Xavi Castillo –mestre de l'humor corrosiu– o un concert de cambra a l'Ombracle del Jardí Botànic de València, que servirà per cloure la trobada. Una trobada que durant les darreres setmanes ha organitzat un bon grapat d'actes previs, entre els quals, la celebració del setantè aniversari de les anomenades Normes de Castelló (l'acord que el 1932 va introduir les normes de Fabra al País Valencià), “sense les quals –conclou Romans– no hauria estat possible aquest congrés”.

Rosanna Melià